

ከወያኔ ጓዳ

(ከመላኩ ይስማው) -

ካለፈው አንድ ዓመት ጀምሮ በአባል ድርጅቶቹ መካከል በተፈጠረው የሥልጣን ሽኩቻ ምክንያት ኢሕአዴግ በከፍተኛ ውስጣዊ ቀውስ እየታመሰ ይገኛል። አባል ድርጅቶቹም በውስጣቸው በተፈጠሩ የተለያዩ ቡድኖች መካከል በተፈጠረው የአመለካከት ልዩነትና የሥልጣን ሽምግል ላይ ለአንድ ኢሕአዴግ በውስጡ-ድርጅት መቃቃርና መናቆር ተዘፍቀው ተስተውሏል።

በወያኔ ውስጥ በየአድዋው የሰብሃት ነጋ (አባይ ስብሐት) ቤተ-ዘመዳዊ ገዥ ቡድንና ይህንን ገዥ ቡድንን በሚገዳደሩ የምዕራብ ትግራይ ተወላጅ የገዥው መደብ አባላት መካከል ከፍተኛ ፍጥጫ ተፈጥሮ ባጅቷል። ይህ ቡድናዊ ፍልሚያ የሌሎቹ የትግራይ ክፍሎች ተወላጆች የሆኑት እነ አዲስ ዓለም ባሌማ (ግማሽ ደቡብ ኢትዮጵያ)፣ ሥዩም መስፍን (ዓጋመ)፣ ጌታቸው ረዳ (ራያ)፣ አድኃና ኃይለ (ራያ)፣ የትግራይ ክፍለ-ሀገር የኢህጋዳዊ ሥራ አስፈጻሚ ከሚገኙ አባል የነበረ)፣ ... ወዘተረፈ ደግሞ መሃል ላይ ሲዋልሉና ለአየለው ወገን ሲያገባድዱ የታዩበት ነው። ይህ በወያኔ ውስጥ የተፈጠረው ቡድናዊ የሥልጣን ፍትረያ የአባይ ስብሐት ነጋ ቤተ-ዘመዳዊ ገዥ ቡድን የበላይነቱ ይዞ የታየበት ቢሆንም ፍትረያው ግን አሁንም አልተቋጨም።

በአዴግ/አህዴድ ውስጥም ተመሳሳይ ግን በአብላጫው ወደ ሥልጣን ሽሚያ ያደላ ቡድናዊ ሽኩቻ ተከስቶ ቆይቷል። በዚህ ድርጅት ውስጥ የተከሰተው ቡድናዊ መራከብ በዋናነት በእነ ለማ መገርሳና ዓብይ አህመድ እና በእነ አባ ዱላና እነ ግርማ ብሩ የመሳሰሉት መካከል የተካሄደው ነው።

የአሕዴድ/አዴግ ወስጣዊ ፍትረያ መንበረ-ሥልጣን ለመጨበጥ ሁሉንም ዋጋ ለመክፈል ተዘጋጅቶ፣ በወታደርነትም በሰላይነትም ፍጹም አገልጋይ ሆኖና ጎን ለጎን ግን የራሱን ቡድን ሲያደላድል በከረመው የአብይ አህመድ እና ጓደኞቹ እነ ለማ መገርሳ (ቲም ለማ) የበላይነት ተጠናቋል። የዓብይን የሥልጣን ፍላጎት ዕውን ለማድረግ ደመቀ መኰንን እና ገዱ አንዳርጋቸው ከብዙ የአሕዴድ/አዴግ ሰዎችም ጭምር የበለጠ ወሳኝ ሚና ተጫውተዋል።

አባ ዱላ ገመዳ በኢትዮጵያ ጊዜያዊ ወታደራዊ አስተዳደር (ደርግ) እና በኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ (ኢሕአዴግ) መንግሥት ዘመን የመከላከያ ሠራዊት መኰንን ሆኖ ያገለገለና በኋላ ላይ ደግሞ ለኤርትራ ካርነት ግንባር (ሻዕቢያ) እጁን ሠጥቶ የሻዕቢያ የጦር ምርኮኛ የሆነ ነው። አባዱላ በኋላ ላይ ወያኔ ለዓላማው አስፈጻሚነት እንዲጠቀምበት ከሻዕቢያ የተሠጠ ሲሆን በወያኔ ዘመን በወያኔ ትእዛዝ ከአሕዴድ መስራችና መሪዎች አንዱ ሆኖ ያገለገለ ነው። ግርማ ብሩም በደርግና በኢሕአዴግ አገዛዝ ወቅት ከፍተኛ የሲቭል ባለሥልጣን ሆኖ ያገለገለ ሰው ነው። ሁሉንም ሰዎችና መስሎቻቸው የተላላኩት/ወያኔ ምርጥ አሸከሮችና ጉዳይ አስፈጻሚ የነበሩ የአሮሞ ዘውዳ ተውላጆች ናቸው። እነ ለማ መገርሳና ዓብይ አህመድ ደግሞ የወያኔው ጥፍጥፍ አሕዴድ ከትኩቶ ያሳደጋቸው የወያኔ ኢሕአዴግ የፖለቲካና የፀጥታ ሹሞች የነበሩና ወያኔን ከድተው የወያኔ ኢሕአዴግን ወደ አሕዴድ ኢሕአዴግነት የቀየሩና የለውጥ አራማጆች እየተባለላቸው ሰዎች ናቸው።

በደቡብ ሕዝቦች ድርጅት ተብሎ በደህንነት ግን ይህን ያህል የጎላ የሥልጣን ንጥቂያ ቁርቁስ ተከስቶ አልታዩም። ዳሩ ግን የተላላኩት/ወያኔ መጋዣ የነበሩትን፣ እንደነ ሸፈራው ሸጉጤና መሰሎቹ የመሰሉቱ

ለዓብይ አህመድ የጎረበጡትን የማራገፍ ተግባር ተከናውኖበታል። ደህኔው የብዙ ጎሳዎች ስብስብ በመሆኑ በባህርታዊነቱ ለኢትዮጵያዊነት ተምሳሌት መሆን ይችላል የነበረ ድርጅት ነው። ዳሩ ግን አመራሩ እንደነ ሸፈራው ሸጉጤ እና ኃይለ-ማርያም ደሳለኝ ዓይነቶች በአንድ ቀን ውስጥ ብቻ እጃቸውን በመቶዎች ደም የሚታጠቡ የአገር ነቀርሳና ማፈሪያ የሆኑ ጸረ ሕዝብና ፀረ-አንድነት ግለሰቦች፣ በመያዙ አቅምም ሆነ እርባና ሳይኖረው የኖረው። አሁንም ቢሆን በአገራዊ ፖለቲካው መድረክ ላይ አሻራ ሊተዉ የሚችሉ ተጨካካሪ ግለሰቦች ባለማፍራቱ በውስጥም ሆነ በውጭ እንደኮሰሙና የመበታተን አደጋ አጥልሎበት ያለ ድርጅት ነው።

በወያኔ ተፈብርኮና ኢሕአዴን ተሰኝቶ የቆየው በብአዴን /አዴፓ የተከሰተው ጉዳይ ግን ከሌሎቹ የኢሕአዴግ አባል ድርጅቶች ለየት ያለ ነው። ብአዴን የኢሕአፓ ከጂዎችን፣ የቀድሞው የመከላከያ ሠራዊት አባላት የነበሩ ሠራዊቱን የከዱና በወያኔና በሻዕቢያ የተማረኩ ምርኮኞችን፣ በየህወሓት/ወያኔና የሻዕቢያ ጸረ - የኢትዮጵያ አንድነትና "የአማራ" አገዛዝ ትግል አምነው በድርጅቱ የታቀፉ የአማራና የሌሎች ድርጅት ያልተፈጠረላቸው ጉሳዎች ተወላጆችን ... ወዘተ ለቃቅሞ ወያኔ የጠፈጠፈው ድርጅት ነው። ብአዴን ኢሕአዴንነቱን ወደ ብአዴንነት በወያኔ የተቀየረለት በአማራ ሕዝብ ስም ተሰይሞና በአማራ አካባቢዎች ላይ ተሰማርቶ የወያኔንና በፍቅራቸው ዘመን ደግሞ የሻዕቢያንም ዓላማ ለማስፈጸምና አማራን ለማፈን እንዲመች ታስቦ ነው። ይህ ድርጅት በጎንደር ከተማ ደምቆ እስከተንቦገቦገው ጸረ-ወያኔ ህዝባዊ አመጽ ድረስ የወያኔ ጉዳይ አስፈጻሚነቱን ከሚገባው በላይ ሲወጣ የቆዩ ጸረ-ኢትዮጵያዊነትና ፀረ-አማራ ድርጅት ነው።

ብአዴን በመላው አገሪቱ ሊባል በሚችል ደረጃ በተቀሰቀሰው ፀረ-የወያኔ/ኢሕአዴግ አገዛዝ ሕዝባዊ ተቃውሞና በአማራ ሕዝብ ትግል ግፊት ውስጣዊ መናጥ ደርሶበት ከፍተኛ ቡድናዊ የሥልጣንና መለስተኛ የአመለካከት ፍትሄያ ተቀስቅሶበት ቆይቷል። የአዴፓ ውስጠ-ድርጅታዊ ቡድናዊ የሥልጣን ፍትሄያ በአመራር ላይ የነበሩትን የአማራ ነገድ ተወላጅ ያልሆኑትን እነ በረከት ስምዖንንና ከእነሱ ጋር የበደኑትን አማራዎች ጠራርጎ በማስወገድ በእነ ገዱ አንዳርጋቸውና ደመቀ መኩንን የበላይነት የተጠናቀቀ ይመስላል። በአዴፓ ውስጥ በእነዚህ ሁለት ቡድኖች መካከል የተፈጠረው ልዩነትና ግጭት መነሻው በቡድኖቹ በተጠቃለሉት የድርጅቱ የተለያዩ እርከን የአመራር አባላት መካከል የተፈጠረው የማይናቅ የአመለካከትና የአቋም ልዩነትና በዋናነት ደግሞ የሥልጣን የበላይነት የመያዝ ትግል ነው።

የእነ በረከት ስምዖን ዓላማ የኢትዮጵያን ሕዝብ አንድነትን እጅግ እየጎዳ ያለውን በመለስ ዜናዊ የተዘጋጀውና በሁሉም የኢሕአዴግ አባል ድርጅቶች ውስጥ ባሉና በነበሩ ጓዶቹ ተቀባይነት ያገኘውን አብዮታዊ ዴሞክራሲ የተባለውን ስህተት ፖለቲካዊ ርዕዮተ ማስቀጠል ነው። ይህ ርዕዮተ-ዓለም በተግባር ላይ የዋለው አሁን ኢትዮጵያ እየተገዛችበት ያለው አዋኪና በጥባጭ ህገ መንግሥት (ህገ-ኢሕአዴግ) ነው። ይህ የጥፋት ህግ እነ መለስ ዜናዊ (ህወሓት)፣ እነ ኢሳይያስ አፈ-ወርቅ (ሻዕቢያ) እና እነ ሌንጮ (ዮሐንስ) ለታ (አነግ) በጋራ የተስማሙበትና የቀመሩት፣ የኢትዮጵያን ሕዝብ ከፋፍሎ ለመግዛትና ለመመዘበር፣ የአገሪቷ አንድነትም "እንጥስ ቢሉት ብጥስ" የሚል እንዲሆን ለማድረግ ታስቦ የተቀመረ ነው። ከዚህ በላይ ደግሞ ብቁ ልጆች ያጣ ይመስል ከዚህም ከዚያም ተለቃቅመው በአማራ ላይ የተጫኑበት የእነዚህ ሰዎችና የወያኔና ከአፈነገጡት ውጭ በሌሎቹ የኢሕአዴግ አባል ድርጅቶችና በአጋር ተብዮቶቹም ጭምር ያሉ የወያኔ ሸሪኮች ዋና ግብ አማራው ባለፉት 27 ዓመታት እየተፈጸመበት ያለውን ግፍና ፍጅት ለማስቀጠልና የወያኔ የበላይነትን እንዳለ ሳይጓደል መጠበቅ ነው።

እነ በረከትን ተግባር የቆሙት ደግሞ እነ ገዱ አንዳርጋቸውና ደመቀ መከብን ናቸው። እነ ገዱ አንዳርጋቸው ላለፉት 27 ዓመታት የተፈጠሩበትን የአማራ ክልል ሕዝብን ክደው፤ እንኳን በራስ ሕዝብ ላይ በጠላት ላይ እንኳ ሲፈጸም የሚሰቀጥጥ ግፍ እያካሄዱ/እያስኬዱ፤ አጥቅተው ለአጥቂ የሰጡት ሰዎች ናቸው። በአሁኑ ወቅት ደግሞ ሲያፍኑት፤ ሲያምቁትና ሲያሰቃዩት የነበረው የአማራ ክልል ሕዝብ ግፍና መከራ በቃኝ ብሎ በመነሳቱ፤ ለሲሦ ምዕተ-ዓመት ያገለገሉትን ወያኔን ክደው፤ የሕዝቡን ጥያቄ ቀምተው የወያኔ የበላይነት ያብቃ! የሚል አመለካከት ማራመድ ጀምረዋል። እዚህ ላይ በእርግጥ በአማራ ሕዝብ በተለየ፤ በአጠቃላይ ደግሞ በመላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ላይ የተፈፀመውን መከራና ግፍ ለመረዳት፤ የአገሪቱ ህልውና ክፋኛ አደጋ ላይ መውደቁን ልብ ለማለት 27 ዓመት ይፈጃል ወይ!? የሚለው ሃቅ ፈላጊ ጥያቄ ሊነሳ ይችላል፤ ይገባልም። ነገር ግን ይህንን ጥያቄ በይደር አቆይቶ አሁን በያዙት አካሄድ ላይ ቢተኮር፤ ይህ የህዝቡን ጥያቄ ተቀብለውም ይሁን በሕዝባዊው ማዕበል ከመጠራረግ ለመዳን ዘይደው የወሰዱት አቋም ከእነ በረከት ጋር ጦርነት ውስጥ ሊከታቸው የግድ ነበር። ይህንንም የሕዝብ ጥያቄ ለማራመድ የሥልጣን የበላይነትን ማረጋገጥ የግድ ነበረና ቦድነው ታግለው፤ በኮ/ል ዓብይ ቡድንም ታግዘው ይህንኑ እውን አድርገዋል።

በእያንዳንዱ ድርጅት ጓዳ ውስጥ ያለውን ሁኔታ ለጊዜው ተወት አድርገን በኢሕአዴግ ላይ ስናተኩር በአባል ድርጅቶች መካከል ፈጽሞ ሊታረቅ የማይችል ቅራኔ የተፈጠረ መሆኑን እንታዘባለን። በመካከላቸው ያለው ቅራኔ ደግሞ የሥልጣን ጥያቄ፤ የፖለቲካ አመለካከት ልዩነት፤ የምጣኔ ሃብት ተጠቃሚነት ጥያቄና የአወቅሁሽ ናቅሁሽ እልህ ያካተተ በመሆኑ ሊታረቅ ከሚችል ፍጭው ግጭው በጣም የራቀ ነው። እነ ዓቢይ ከእነ ገዱ ጋር ውስጥ ለውስጥ ሲያደራጁት የከረሙት ኃይል አንቀሳቅሰው አለቅጥ ተኩፍሶ ሲያንቀላፋና በዘረፋና ስርቆት ተጠምዶ በነበረው በጠባብ ጎሰኛው ወያኔ ላይ ጥቃታቸውን እያጠጡት ነው። የዓብይ ቡድን በባዕዳን እየታገዘ፤ በሳውዲ ዓረቢያና እና በኳታር ኒቫንና ብር እየተምነሽነሽ፤ ከኪነ-ጥበብ ሰዎች፤ ከምሁራን ... ወዘተ የራሱ የሆኑ ቡድኖች አደራጅቶ እያንቀሳቀሰ፤ የእናት ጡት ነካሹን የኤርትራን ሕዝብ በግፍ እየገዛና እያፈለሰ ያለውን ፋሽስቱን ኢሳያስ አፈወርቅን ከጎኑ አሰልፎ ጥቃቱን ያለማሰለስ በእንቅልፋሙ ወያኔ ላይ እየፈጸመ ነው። ወያኔ በበኩሉ ተደናግጦና ተደናብሮ የሰነበተ ቢሆንም ጥቃቱን ለመመከትና ከቻለም መልሶ ለማጥቃት እየመከረና እየተነታረከ መሆኑ ከውስጡ የሚያፈተልኩ ወሬዎች ይጠቁማሉ። ፍንጮቹ እንደሚያመለክቱት ከሆነ የወያኔ አመራር የዓብይን ጥቃት ለመመከትና መልሶ ለማጥቃት በሚያደረገው ማሰላሰል ውስጥ በሦስት ኃሳቦች ተከፋፍሏል። እነዚህ ኃሳቦች ምንድን ናቸው?

በመጀመሪያ ደረጃ በወያኔ ዕይታ የዓብይ አህመድ ቡድን የአብዮታዊ ዲሞክራሲ ዓላማና መስመርን ክዷል፤ ህገ-መንግሥቱን ረግጧል፤ ኢሕአዴግን እያዳከመ ነው። የራሱን ተክለ-ሰውነት እየገነባ ያለ ሕዝበኛ ነው። ጸረ የትግራይ ሕዝብ ነው። የብሔር/ብሔረሰቦች መብቶችን እየረገጠ ነው። ስለዚህ መገታት አለበት! ይህ የሁሉም ወይም የአብላጫው የወያኔ አመራርና አባላቱ እንዲሁም የትግራይ ሊህቃን የጋራ ድምዳሜ ነው። የኃሳብ ልዩነቱ የሚመነጨው እሱን የመግታቱ ተግባር እንዴት ነው ሊተገበር የሚችለው የሚለው ላይ ነው። እላይ ጠቆም እንደተደረገው በዚህ ጥያቄ ዙርያ ወያኔዎች እና የትግራይ ሊህቃን በሶስት አመለካከቶች ተከፍለዋል።

አንደኛው አማራጭ ኃሳብ ዓብይንና ቡድኑን በኃይል ከሥልጣን ማስወገድ አለብን የሚለው ነው። ይህ ኃሳብ የተቀሩትን "የመፍትሄ" ኃሳቦች ከሚያቀነቅኑት ወገኖች በኩል ከፍተኛ ተቃውሞ ደርሶበታል። ይህንን ኃሳብ የተቃወሙት ወገኖች የተለያዩ የመከራከሪያ ነጥቦች ሰንዘረዋል። ከነዚህ መከራከሪያ ነጥቦች አንዱ ዓብይንና ቡድኑን ለማስወገድ ኃይል ከተጠቀምን ምዕራባዊያን መንግሥታትና የአረብ አገሮች በዋናነት ሳውዲ አረቢያና ሸሪኮቻቸው የተለያዩ የማግለልና የምጣኔ ሃብት ጥቃት ይፈጽሙብናል

የሚል ስጋት ነው። ሁለተኛው ነጥብ አብዛኛው የአሮሚያ ክልል እና የአማራ ክልል ሕዝብ ፣ ከሌሎችም ክልሎች ውስን ሊሆን ቢችልም ሕዝብ ስለሚደግፋቸው ይህንን ብናደርግ ሕዝቡ ይነሳብናል፤ ይህም ከቁጥጥራችን ውጭ ወጥቶ የእርስ በእርስ ጦርነት ሊያስነሳ ይችላል። እንዲህ ዓይነት ሁኔታ ከተከሰተ ከትግራይ ውጭ ያሉት ተጋሩን ለአደጋ ያጋልጣል፤ የባዕዳን ውግዘትም ይቀስቀስብናል የሚል ነው። ሶስተኛው አሁን ባለው ሁኔታ ውስጥ ሆነን ከዓብይ ቡድን ጋር ግጭት ውስጥ ከገባን በዓብይ ቡድንና በአረብ አገሮች ትብብር ከፖለቲካዊ የሙታን ዓለም ለትንሣኤ የበቃው የኢሳያስ አፈወርቅ መንግሥትም ከነ ዓብይ ጋር አብሮ ሊወጋንና በሁለት ግንባር ልንጠቃ እንችላለንና አደገኛ ነው የሚል ነው።

የኃይል መጠቀም አማራጭ የሚያቀነቅኑ ወገኖች በበኩላቸው ተግባሩ በአንድ አማራ ወይም አፈንጋጭ ኃይል የተፈጸመ በማስመሰልና ተግባሩን በግንባር ቀደምነት በማውገዝ፣ እንዲሁም ሂደቱን በማያጨናግፍ መንገድ ለእነ ዓብይ ድጋፍ በመስጠት በጉዳዩ የሌለንበት ማስመሰል ስለሚቻል የምዕራባዊያኑንም ሆነ የአረቦቹን ወይም የኢትዮጵያ ሕዝብን ተቃውሞና ትኩረት ማስወገድ ይቻላል የሚል መከራከሪያ በማቅረብ ይሞግታሉ። የዚህ ሃሳብ አቀንቃኞች የምዕራባዊያን ጣልቃ ገብነትና ማዓቀብ እንደ ምክንያት ማቅረብ መለስ በሆነ ምክንያት የኢሳይያስን መንግሥት ከጥፋት ያዳነበት ሰንካላ ምክንያት ነው በማለት ያጣጥሉታል። የኢሳያስን ጉዳይ በተመለከተ ደግሞ ድርድርም ቢሆን በኛና በሻዕቢያ መካከል የተፈጠረው ግጭት እጅግ የተሳሳተና ፈጽሞ ሊከሰት የማይገባው ነው፤ የብሔራችን አባል የሆነውን አብዛኛውን የኤርትራን ሕዝብ በነፍጠኞችና ትምህርተኞች አመለካከት ተበክለንና ተሸንፈን ጎድተነዋል። ስለዚህም ከፍተኛ ጥረት አድርገን የእርቅ እርምጃ በማከናወን የብሔራችንን አንድነት ማጠናከር ከቻልን ችግሩን ለዘለቄታው ለመፍታት ይቻላል፤ ለጊዜውም ቢሆን አሁን በተፈጠረው የሕዝብ ለሕዝብ ግንኙነትና መቀራረብ ምክንያት ይህ ችግር የመከሰት ዕድሉ መናኛ ነው የሚል መሟገቻ በማቅረብ ይህንን ስጋት ያጣጥላሉ። በኃይል እርምጃ አቀንቃኞች ዕይታ፣ አስፈላጊው ድጋፍና ትብብር ከተደረገላቸው እነ አነግም በዚሁ ነገር ሊሰማሙና በአሮሚያ ውስጥ ዓብይና ጓደኞቹ ያላቸውን ድጋፍ የማዳከም ሥራ ሊሰሩ እንደሚችሉ ያምናሉ። የዚህ አማራጭ ኃሳብ አራማጆች እላይ በተዘረዘሩት ምክንያቶች ዓብይንና ጓደኞቹን በኃይል ማስወገድ ፈጣን መፍትሄ የሚሰጥና መዘዙ ያነሰ ነው በማለት ይከራከራሉ።

ሁለተኛው የዓብይንና ቡድኑን (ቲም ለማን) የመመከትና ከሥልጣን የማስወገድ አማራጭ ኃሳብ የሹሙንና ጓደኞቹን ሥልጣን መገደብና መንጠቅ ወይም ማሳጣት የሚቻለው ኢሕአዴግን በማዳከምና በማፍረስ ነው የሚል ነው። በዚህ ኃሳብ አራማጆች አመለካከት በመጀመሪያ ደረጃ ኢሕአዴግ ከአብዮታዊ ዲሞክራሲያዊ መስመር አፈንግጧል። ሁለተኛም የአድርባይ የአማራ ተወላጅ ሕዝበኞችና የአህዴድ/አዴፓ አመራሮች መፈንጫና የግል አላማ ማራመጃ ሆኗል። ሦስተኛ፣ በእነዚህ ሁለት ምክንያቶች ኢሕአዴግ ከሰሙ በስተቀር እንደ አህዴድ ሞቷል። ሕይወት አለው ቢባል እንኳ የብሔር፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦችን መብት የሚደፈጥጥ የፍጹም አኃዳዊት ዓላማ አራማጅ የመጨቆኛ መሳሪያ ከመሆን አያልፍም። ስለዚህ ኢሕአዴግን በማዳከምና በማፍረስ፣ ከኢሕአዴግ ውጭ ካሉ የብሔርና የብሔር ያልሆኑ ድርጅቶች ጋር በመተባበርና የጋራ ግንባር በመፍጠር የዚህን ሕዝበኛና የሥልጣን ጥመኛ ብለው የሚከሱትን ቡድንን ዓላማ ማምከንና ማስወገድ የተሻለና ብዙ ችግር የማያመጣ አማራጭ ነው ብለው ያምናሉ።

ዳሩ ግን ይህንን ኢሕአዴግን የማዳከምና የማፍረስ አማራጭ የሚቃወሙ የወያኔ አባላትና የትግራይ ሊህቃን አሉ። እነዚህ ወገኖች አሁን ባለው ተጨባጭ ሁኔታ ኢሕአዴግን ለማዳከምና ለማፍረስ መንቀሳቀስ የኢሕአዴግን መስመር ለካደው የእነ ዓብይ ቡድን ዲላ ማቀበል ነው ብለው ይሞግታሉ። በዚህ ሃሳብ አቀንቃኞች አመለካከት ወያኔ በዚህ መንገድ ከተንቀሳቀሰ እነ ዓብይ ወያኔን አግደው፣ ቀሪዎቹን አባል ድርጅቶች አስተባብረው እና አጋር ድርጅቶችን በሆነ ቀመር አካትተው የበለጠ ጠንካራ

ሊሆኑና የበለጠ ወያኔንም ሊያስነጥሉና ሊያጠቁ ይችላሉ ብለው ያምናሉ። እነዚህ ወገኖች እንኳንስ እንዲህ ዓይነት እርምጃ ወስደን ይቅርና ባናደርግ እንኳን እነ ዓብይ ህወሓትን ከኢሕአዴግ ለማስወጣት ጥረት ማድረጋቸው አይቀርም ብለው ይሞግታሉ፤ ዓብይና ቲምለማ ባጠቃላይ ህወሓትን ለማስከፈፍ ሆነ ብለው ብዙ ህወሓት የሚቃወማቸውን ኃሳቦችና ተግባራት እያራመዱ ያሉ መሆናቸውን እንደ ማረጋገጫ ያቀርባሉ።

ይህንንን ስጋት የሚያጣጥሉ ኃይሎች፣ አነስተኛ የሕዝብ ቁጥር ያላቸው ብሔሮችና ሕዝቦችን አስተባብረን በመንግሥት መዋቅር ውስጥ የላቀ ውክልና እንዲኖራቸውና ይህም የሕዝብ ብዛትን መሠረት ባደረገ ኮታ ሳይሆን በብሔሮችና ሕዝቦች እኩል ውክል እንዲሆን ከታገልንና ካረጋገጥን፣ በምጣኔ ሃብት ሽርክና የኢኮኖሚ ሁኔታቸውን ካሻሻልንላቸው፣ ... ወዘተ አጋር ድርጅቶችም ቢሆኑ ስትራቴጂያዊ ውግናቸው ከህወሓት/ወያኔ ጋር ይሆናል ብለው ይከራከራሉ።

ሦስተኛው ወገን ትግራይን መገንጠልና ለሌሎች ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች የሁለቱን ትልልቅ ብሔሮች አፋኝ የመሆን አደጋን በማሳየት የነፃነት መንገድ እንዲመርጡ ማድረግ ብቻ ነው አማራጩ ባይ ናቸው። እንደነዚህ ወገኖች አመለካከት አሁን ያለው የኢትዮጵያ የፖለቲካ ሁኔታ ለህወሓት ለድርጅቱ ብቻ ሳይሆን ለትግራይ ሕዝብም አደገኛ ነው። በእነሱ እምነት ዓብይ አህመድ ንጉሥ የመሆን ቅዠት ተጣብቶት፣ ለዚህ ግብ መሳካት ማንንም ጭዳ ለማድረግ ቆርጦ የተነሳ ሕዝቦችና አድርባይ ግለሰብ ነው። ዓብይ እራሱ እንደተናገረው በትግራይ ሕዝብ መሀል ኖሮ ጥንካሬውን፣ የዓላማ ጽናቱንና ከመሪ ድርጅቱ ከህወሓት ጋር ያለውን ቁርኝት አበክሮ ልብ ብሏል። በተጨማሪም የትግራይ ሕዝብ በግንባር ቀደምነት ታግሎ እና እጅግ ከፍተኛ መስዋዕትነት ከፍሎ ያመጣውን የሕዝቦች እኩልነት ለድርድር የማያቀርብና ለአምባገነኖችም የሚጎረብጥ መሆኑን ተገንዝቧል። ስለዚህ የሥልጣን ጥማቱን ለማርካትና ወደዚያ የሚያበቃውን ድጋፍ ለማግኘት፣ እንቅፋት ይሆኑኛል ያላቸውን ህወሓትንና የትግራይን ሕዝብ ለማጥቃትና ለማሸማቀቅ ቆርጦ ተነስቶ በተግባር እያሳየ ነው። ይህንንም ተግባር የሚፈጽመው የድሮ ሥርዓት ርዥራዦችን፣ ትምህክተኞችን፣ ጠባቦችን እና በትግራይ ሕዝብና በመሪ ድርጅቱ በህወሓት ላይ ከፍተኛ ጥላቻ ያላቸውን የባዕድ ኃይሎችን ለማስደሰት፣ በዚያም በኩል ርካሽ ተወዳጅነትና ድጋፍ ለማግኘትም ጭምር ነው። ዓብይ የትግራይ ሕዝብንና ህወሓትን ምን ያህል እንደሚጠላና እነሱንም ለማስጠላትና ጥርስ ውስጥ ለማስገባት ከሚያደርጋቸው ጥረቶች ውስጥ በአክሱም መስጊድ ስለ መሥራት ጉዳይ አስመልክቶ ለቀረበለት ጥያቄ የሰጠው መልስ፣ በአሜሪካ ጉብኝቱ ወቅት የትግራይ ተወላጅ የሆኑ ግለሰቦች ላቀረቡለት ጥያቄ የተጠቀመበት የአመላለስ ዘይቤ፣ የተጠቀማቸው ቃላትና አነጋገሩ፣ ኢሕአዴግ በጋራ የወሰነውን የዕርቅና የይቅርታ መንገድን አምታትቶና ወገኖቹን ለማዳኛና በዋናነት የአንድ ብሔር አባላት የሆኑ የሚቃወሙትን ወገኖች ማጥቂያ መሳሪያ እያደረገ ያለበት ሁኔታ እንደ ምሳሌ መጥቀስ በቂ ነው ይላሉ።

በእነዚህ የሦስተኛው አማራጭ አራማጅ ወገኖች ዕይታ ዓብይን ለሥልጣን ለማብቃት በአህድዴ/አዴፓ ውስጥ በህቡዕ ከተደራጀው የለማ መገርሳና ዓብይ አሕመድ ቡድን ያልተናነሰና ምናልባትም የበለጠ ሚና የተጫወተው የአድርባዮቹ የደመቀ መኰንንና የገዱ አንዳርጋቸው ቡድን ነው። እነዚህ ሁለት ግለሰቦችና ቡድናቸው፣ በጭቁኑ የአማራ ሕዝብ ውስጥ ለተሰገሰጉና በእሱ ስም ለሚነግዱ የቀድሞው ሥርዓት ርዥራዦች፣ ትምህክተኞችና ጠባቦች ግሬትና ጫና ተንበርክከው ነው በዚህ ተግባር ላይ የተሰማሩት። ከዚህ በተጨማሪ የገዱና ደመቀ ቡድን አባላት የሥልጣን ጥማቸውን ለማርካት በማለም ሲሞሉለት የነበረውን የአብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ መስመር በመካድ ነው በአድርባይነት ለለማ መገርሳና ለዓብይ አሕመድ ቡድን ለማገልገል ያጎበደዱት። የሦስተኛው አማራጭ አቀንቃኞች የብአዴን/አዴፓ ሕዝቦችና ትምህክተኛ አድርባይ የአመራር አባላት ያላቸው ታዛዥነትና አገልጋይነት ለማረጋገጥ የእነ ዓብይ ቡድን ለአሕዴድ የመረጠውን ስም እስከመኮረጅ የሄዱ አሳፋሪ መጋዣዎች ናቸው ብለው

ያምናሉ። ለእነዚህ ወገኖች እነ ገዱና ደመቀ ድርጫኑም ቢሆን ሲጠገኑና ሲደገገሙ የኖሩ፣ የዓላማ ጽናት የሚጎድላቸው፣ ጥቅመኞችና አድርባዮች ስለሆኑ የዓብይ አሕመድን ቡድን ትዕዛዝ ከመፈጸም ያለፈ ሚና አይኖራቸውም፤ በእርግጥ ሌላ የፈረጠመ ኃይል ያለው ወገን ከተከሰተ እጥፍ ብለው ለዚያም መነጠፋቸው የማይቀር ነው ብለውም ይሞግታሉ። አማራጩ ትግራይን ማስገንጠል ብቻ ነው በሚሉት በእነዚህ የሦስተኛው አማራጭ አቀንቃኞች ዕይታ እንደነ ደመቀና ገዱ በመሰሉ ሕዝቦችና ጥቅመኛ የሆኑ አድርባዮች፣ ጠባብና ትምህክተኛ ሰዎች የሚመራው ብአዴን/አዴፓ የተካተተበት ኢሕአዴግ የእነ ዓብይ ዓላማ አራማጅ ከመሆን ያለፈ እርባና አይኖረውም፤ ስለዚህ በኢሕአዴግ ውስጥ በኃሳብ የበላይነት ማምጣትና ለሕዝብና ለሀገር የሚበጅ ዓላማ ለማራመድ ማሰቡ ከንቱ ቅዠት ነው። በእነዚህ ወገኖች አመለካከት እነ ገዱ/ደመቀ ደግሞ የሌሎች ትምህክተኞችና ጠባቦችን አጀንዳ ቀምተውና የዚህ ዓላማ ግንባር ቀደም አራማጅ ሆነው፣ የአማራን ሕዝብ በማደናገርና በተሳሳተ መንገድ በትግራይ ሕዝብ ላይ በማነሳሳት ተግባር ላይ ተጠምደው ያሉና ከዚህም የዕብይቶች ገበያ እያተረፉ ስለሆነ ከዚህ የተሳሳተ አካሄድ ታርመው ለጋራ ሀገራዊ ጥቅም የሚቆሙበት ሁኔታ የመፈጠር ዕድሉ በጣም የከሰመነ ነው። በዚህ በሦስተኛው አማራጭ አራማጆች እምነት በተገለጹት ምክንያቶች የትግራይ ሕዝብና መሪ ድርጅቱ በአገራችን የፖለቲካ ምህዳር ውስጥ እየተፈጸመባቸው ያለው የማጥላላት፣ የመነጠልና የማጥቃት ተግባር ተጠናክሮ መቀጠሉ የማይቀር ነው። በእነዚህ ወገኖች ዕይታ የተለያዩ ብሔር፣ በሔረሰቦችና ሕዝቦችን ወክለው የተደራጁ በጋራ የመሰረቱት ግንባር (ኢሕአዴግ) ሲመራው የነበረው መንግሥት አጠፋቸው የሚባሉ ጥፋቶችን በትግራይ ተወላጆች ላይ ብቻ የማላከክ ሙከራና ዘመቻው የዚህ ተግባር ዓብይ ምሳሌ ነው።

ከዚህ ላይ ደግሞ በእነዚህ ወገኖች ዕይታ ይህ አሁን ሥልጣኑን ተቆጣጥሮት የሚገኘው ቡድን በድንገተኛ የምርጫ ውጤት ሥልጣን ማግኘት ላይ ለመውጣት የበቃ ሳይሆን የረጅም ጊዜ ዝግጅት አድርጎና በልዩ ልዩ የኢሕአዴግና የአብዮታዊ ዴሞክራሲ ጠላቶች ተረድቶ የመጣ ኃይል ነው። በእነዚህ አመለካከት ይህን ኃይል ወደ ሥልጣን ለማምጣት የደርግ መንግሥት ባለሥልጣኖች የነበሩ፣ አብዮታዊ ዴሞክራሲያዊ መስመርን የሚቃወሙ ኒዮሊብራሊስት ምዕራባዊያን ኃይሎች፣ በቀይ ባህርና በአካባቢው የሚገኙ የአረብ ሀገሮች፣ የሻዕቢያ መንግሥት፣ በአንድነት ስም የተደራጁ አክራሪ አንድነታዊያን ተቃዋሚ ኃይሎችና ግለሰቦች ጭምር ግንባር ፈጥረው ታግለውለታል። ትግራይን የማስገንጠል ሃሳብ በሚያቀነቅኑት ወገኖች አመለካከት ይህ በሥልጣን ላይ ያለው ቡድን የሥልጣን ጥመኛ ብቻ ሳይሆን የኢሕአዴግንም ዓላማና የአብዮታዊ ዴሞክራሲ መስመርን የሚቃወም፣ የአዲሱ ሊብራሊዝም አመለካከትን አንግቦ የተነሳ፣ በምርጫ ሊስተካከልና አብረኸው ልትቀጥል የማይቻል ቡድን ነው። እንደ የመገንጠል አማራጭ አቀንቃኞች አመለካከት፣ ምንም እንኳን የዓብይ ቡድን ሙስናንና ጭቆናን እየደጋገመ ቢከፈንም፣ ዘመቻው በሁሉም መዝበረዋል፣ ግፍ ፈጽመዋል በሚባሉ ግለሰቦችና ድርጅቶች ላይ ላይ ከማተኮር ይልቅ መደመር በሚባለው ትርጉም አልባ ንድፈ ሃሳብ አማካኝነት የተንበረከኩለትን በመተው፣ ይቃወሙኛል ባላቸው በአብላጫው የትግራይ ብሔር ተወላጆች በሆኑ ግለሰቦች ላይ አነጣጥሯል። ይህም ጸረ ትግራይ ሕዝብና መሪ ድርጅቱ ዘመቻ በአህዴድ/አዴፓ እና በብአዴን/አዴፓ ትብብር፣ በሻዕቢያ ድጋፍ እየተካሄደ ነው ይላሉ። ስለዚህም የትግራይ ሕዝብ ነፃ ሀገር መሰርቶ ክብሩንና ነፃነቱን ማረጋገጥ እና ከሁሉም የነፃነት ኃይሎች ጋር የጋራ ትግል በማካሄድ በመላው ምሥራቅ አፍሪካ የብሔሮች፣ ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ነፃነት እንዲከበር መሥራት አለበት፤ እንደ እነሱ አተያይ።

ይህን ትግራይን ገንጥሎ ነፃ ሀገር የመመሥረት ሃሳብ በመሠረተ ኃሳቡ ደግፈውት ሲያበቁ በተለያዩ ምክንያት አማራጩን የማይደግፉ ወገኖችም አሉ። በእነዚህ ወገኖች ዕይታ አሁን ባለው የምጣኔ ሀብትና የፖለቲካ ሁኔታ ጥያቄው ተቀባይነት ሊያጣና የሀገርነት ዕውቅና ማግኘት የማይቻል ይሆናል። ከዚያም አልፎ በዓብይና ጓደኞቹ የሚመራው መንግሥት ትግራይን ሊወር ይችላል ብለው ያምናሉ። የበለጠ ስጋታቸው ደግሞ ዓለም አቀፍ ዕውቅና የማግኘት ዕድሉ በጣም የጠበበ ሊሆን መቻሉ ነው። ይህም

በእነ ዓብይ አሰናካይነት ሊጋረጥ ይችላል ብለው ያስባሉ። የዓብይ አሰተዳደር የወረራ ሙከራ ሊያደርግ ቢችልም መመከት ብዙም አስቸጋሪ እንደማይሆንና መልሶ ማጥቃትም እንደሚቻል ያምናሉ። በእነሱ ዕይታ አሳሳቢ የሚሆነው ነገር ከዚህ ጋር ተያይዞ ሊከተል የሚችለው የውጭ ኃይሎች ተፅዕኖና ጣልቃ ገብነት ነው።

ሌላው የዚህ ሶስተኛ አማራጭ ተቃዋሚዎች ስጋት እንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ቢከሰት ከትግራይ ውጭ ባለው ትግራዊ ህይወትና ንብረት እና የትግራይ ሕዝብ ንብረት ላይ ሊደርስ የሚችለው አደጋ ነው። በእነዚህ ወገኖች እምነት እንኳን ወደ ግጭት ተገብቶ፣ አሁን እንኳን በትግራይ ተወላጆች፣ በትግራይና በህወሓት ላይ እየተፈጸመ ያለው ጥቃት፣ ማጥላላት፣ መነጠልና ማሸማቀቅ እጅግ ከፍተኛ ነው። የትግራይ ምርቶች ላይና በሚያስፈልጓት ነገሮች ላይ ሊጣል የሚችለው ማዕቀብ ደግሞ ሌላው የሥጋት ምንጭ ነው።

የመገንጠል ዓላማ ተቃዋሚዎች ሌላኛው ስጋት በትግራይና በኤርትራ መካከል ያለው የሻከረ ግንኙነት ነው። እንደዚህ ወገኖች አመለካከት የኤርትራ ሕዝብ በአምባገነን አገዛዝ ሥር ያለና ፍላጎቱን መግለጽ የተከለከለ ነው ። አሁን ደግሞ የዓብይ ቡድን ለሥልጣን ለመብቃት የሚያስፈለገውን ድጋፍ በመሻት ምክንያት የኤርትራ ሕዝብ ሁኔታ ምንም ሳይገደው አምባገነኑን የኢሳያስ አገዛዝ ከመቃብር አውጥቶ ነፍስ ዘርቶበታል። በዚህ ሁኔታ የኢሳያስ አገዛዝ በትግራይ ሕዝብ ላይ የጥላቻ ዘመቻውን አጠናክሮ በዋናነት የአንድ ብሔር አባላት የሚገኙባቸውን የሁለቱን አካባቢዎች ሕዝቦች እንዳይቀራረቡና የብሔር አንድነታቸውን እንዳይጠናክሩ ሊሰራ ይችላል። በተጨማሪም የሁለቱ ክልሎች ነዋሪ የሆኑ የትግራይ ብሔር ተወላጆች አንድነት መጠናክር ለሥልጣኑ አስጊ የሚሆንበት የኢሳያስ አገዛዝ በትግራይ ሕዝብና በአማራ ሕዝብ መካከል ግጭት እንዲፈጠርና ውጥረት እንዲነግስ በማድረግ የትግራይ ሕዝብንና መንግሥትን ለማዳከም መሥራቱ የማይቀር ነው። ምልክቶችም እየታዩ ነው። ስለዚህ በእነኝህ ወገኖች እምነት የትግራይ ነፃ መንግሥት ከመመሥረት በፊት በዋናነት የአንድ ብሔር አባል የሆኑ ሕዝቦች የሚገኙበትን የኤርትራንና የትግራይን ሕዝብ አንድነት ማጎልበትና ማደላደል፣ የኤርትራ ሕዝብ የዴሞክራሲ መብቶች እንዲረጋገጡ መጣርና የተፈጸሙ ስህተቶችን በግልጽነት መርምሮ እልባት መስጠት ያስፈልጋል። እነዚህ ወገኖች እነ ዓብይ አህመድ፣ እነ ገዱ አንዳርጋቸውና ኢሳይያስ አጼ ምኒልክ የፈጸሙትን የትግራይ ብሔርን ለሁለት ከፍሎ ማዳከም የሚል ፕሮጀክት እያካሄዱ ነው ብለው ይከራከራሉ።

እንደዚህ ወገኖች አተያይ የትግራይ መንግሥትና ሕዝብ ከሻዕቢያ ጋር ግጭት ውስጥ የገባው በህወሓት አመራር ውስጥ በተፈጠረው የበለጠ ለኢትዮጵያ ተቆርቋሪ የመሆን አመለካከት ያራምደ ቡድን የተሳሳተ አካሄድ ሰበብ ነው። ይህ መደረግ ያልነበረበት ስህተት ነው። እንደ እነኝህ ወገኖች፣ የትግራይ ሕዝብ አብዛኛው መሰሉ ከሆነው የኤርትራ ሕዝብ የበለጠ ሊቆራኝና አንድነቱን አጠናክሮ ለጋራ ተጠቃሚነት ሊሠሰራ ነው ይገባ የነበረው። የሁለቱን ሕዝብ አንድነት ለማጠናከር በሚደረገው ጥረት ውስጥ እንቅፋት የሚሆን ኃይል ቢፈጠር እንኳን ህወሓት ማድረግ የነበረበት ይህንን ኃይል ማጋለጥና ነጥሎ መምታት እንጂ የትግራይ ወጣት ለነፃነቱ የሕይወት ዋጋ ሳይቀር የከፈለለትን ወንድሙን የኤርትራን ሕዝብን የሚጎዳ ተግባር መፈፀም አልነበረበትም ብለው ያምናሉ።

ከዚህ በላይ ለማብራራት እንደተሞከረው የህወሓትን አመራርንና የትግራይ ሊሂቃን በአሁኑ የኢትዮጵያ የፖለቲካ ሁኔታ ውስጥ የትግራይ ሕዝብና ድርጅቱ ምን ድርሻ አላቸው? ምንስ ድርሻ ሊኖራቸው ይገባል? ምንስ ሊያደርጉ ይገባቸዋል? የትግራይ መፃኢ ዕድል ምን መሆን አለበት? ለሚሉት ጥያቄዎች በሚሰጧቸው መልሶች በዋናነት እላይ በተጠቀሱት ሦስት የመፍትሄ አማራጮች ዙሪያ ተቧድነው እየተከራከሩና እየተወዛገቡ ይገኛሉ። ነገር ግን መንም እንኳን እላይ በተዘረዘሩት ሶስት አማራጮች

ማለትም፡ 1ኛ/ የዓብይን ቡድን በኃይል ማስወገድ ይገባል፤ 2ኛ/ ኢሕአዴግ ን አፍርሶ ወይም ጥሎ ወጥቶ ከጥበትና ከትምህክት ከጸዱ የብሔርና የብሔር ያልሆኑ ድርጅቶችና ኃይሎች ጋር ተባብሮ ፌደራላዊ ሥርዓቱን የሚያጠናክርና የሚያስቀጥል ድርጅትና መንግሥት መፍጠር ይገባል እና፤ 3ኛ/ ትግራይን ገንጥሎ ነፃ ሀገር መመስረትና የሌሎች ብሔሮች፣ በሔረሰቦችና ሕዝቦችም መሰል መብቶች እንዲረጋገጡ መጣር ይገባል የሚሉ ሃሳቦች እየተቀነቀኑ ቢሆንም ከሰሞኑ የመጨረሻው የበለጠ እየጠነከረ መጥቷል።

እርግጥ ነው የትግራይ ሕዝብ እንደ ሕዝብ የአሁኑን የሀገራችንን ሁኔታና መጪው ህይወቱን አስመልክቶ ምን እንደሚያስብ የተደረገ ጥናት ወይም ነፃ ገለልተኛ መድረክ ተመቻችቶለት የገለጸው ነገር የለም። የዚህ ጽሁፍ አቅራቢ ግን ስለዚህ ጉዳይ የህዝቡን አስተያየት ለማግኘት በተለያዩ አካባቢዎች የሚኖሩ፣ በተለያዩ የትምህርትና የህይወት ተመክሮ ያለፉ ጥቂት ሰዎችን አስተያየት ለማሰባሰብ ሞክሯል። ፀሀፊው ከእነዚህ ግለሰቦች ያገኛቸው አስተያየቶች የትግራይ ተወላጆች አሁን በሀገሪቱ ውስጥ ያለው ሁኔታ ከፍተኛ ስጋት ውስጥ የከተታቸው መሆኑን የሚያመለክቱ ናቸው። የተገኙት አስተያየቶች የትግራይ ሕዝብ የዓብይ ወደ ጠቅላይ ሚኒስቴርነት መምጣትና ማቀንቀን የጀመረው የእርቅ፣ የነፃነትና የፍትህ ዓላማ እኩል ተጠቃሚ ሊያደርገውና እንዲያውም ከትግራይ አልፎ ለሌላው የሀገሪቱ ሕዝብ እንኳን ከተረፈው ክህወሓት ፍፁማዊ እመቃ ይገላግላል የሚል እምነት አሳድሮ የነበረ ለመሆኑ ያመለክታሉ። ይህም በሕዝቡ ልብ ውስጥ ተስፋ በመዘራቱ የህወሓት መሪዎችን መገዳደር ጀምሮ የነበረ መሆኑን ይጠቅሳሉ። ነገር ግን ዓብይ ሀገርና ሕዝብን የመምራት አደራና ኃላፊነት ክብደትን ዘንግቶ ከህወሓት መሪዎች ጋር ለመበሻሸቅና እነሱን ለማሸማቀቅ ብቻ በማሰብ የጉዳዩ ዋነኛ ተዋናይ የሆነውን የትግራይ ሕዝብን ፍላጎትና ስሜት ወደ ጎን በመተው ከኤርትራ አገዛዝ ጋር የጀመረውና እስካሁንም የትግራይን ሊሂቃን ብቻ ያገለለ አሸሽ ገዳማን ከተመለከተ በኋላ ነገሩን በጥርጣሬ መመልከት መጀመሩን ይገልጻሉ። በእነዚህ አስተያየት ሰጭዎች እምነት ተወደደም ተጠላም ትግራይ በህወሓት ነውና የምትመራውና የምትተዳደረው ህወሓት በሌላ ባልተተካበት ሁኔታ ህወሓትን አግልሎ፣ የብአዴንን፣ የሶማሌ ክልልን፣ የአህዴድንና የደህዴንን አመራሮች ብቻ ይዞ፣ ከአምባገነኑ ኢሳያስ መንግሥት ጋር መላላስ ንቀትና አደጋው ለህወሓት ሳይሆን ለትግራይ ሕዝብ ነው። እንደነሱ አመለካከት ከሆነ የዓብይ መንግሥት ህወሓትን ቢጠላና ከህወሓት ጋር የመበሻሸቅ ጥማቱን እንኳን ማርካት ከፈለገ ሌሎች የትግራይ ፖለቲከኞችን ለምሳሌ የዓረና ትግራይን አመራሮች በዚህ ሠርግና ምላሹ ማካተት ይችላል ነበር።

አላደረገም። እንደነዚህ ሰዎች እምነት ሠረቁና ገደሉ፣ ዘረፉ ... ወዘተ ከሚባሉት የህወሓት ሰዎች ያላነሰ ተጠያቂዎች ሊሆኑ የሚገባቸው የአሮሞ፣ የአማራና የደቡብ ፖለቲከኞች ቢኖሩም ዓብይ ግን እነዚህ ሰዎችን ሲብስ እየሸመና እየሸለመ፣ ሲያንስ ደግሞ እያሞካሸ፣ ወይም ጫፋቸውን ሳይነካ የትግራይ ተወላጅ የሆኑትን ግን አብዝቶ በማሳደድና በማዋረድ ላይ ይገኛል። ይህ ተግባር የሚያሳየው ነገር ቢኖር ደግሞ የሰውየው ኃላፊነት የጎደለው አካሄድንና ያው ያሳደገው የኢሕአዴግ አምባገነንነት ትክክለኛ አልጋ ወራሽነቱን ነው ብለው ይሞግታሉ። በዚህ ላይ ደግሞ ዓብይ በሰድቡ፣ በአንጓጣጭነቱና ከሁሉም የበለጠ አውቃለሁ ባይነቱ ቁርጥ መለስ ዜናዊ ብለው ይገልጹታል። እንደ አስተያየት ሰጪዎቹ ዕምነት፣ ማንም አመነም አላመነ ኢሕአዴግ የበለጠ ደም ያስለቀሰው የትግራይ ሕዝብን ነው። ይህ ሕዝብ ደግሞ የህወሓትን የበላይነት በአዴፓና አዴፓ (አህዴድ እና ብአዴን) የበላይነት ስለተካ ብቻ ኢሕአዴግ አምባገነንነቱን ይተዋል ብለው አያምኑም ጥቂቶቹ ሁኔታውን "ወጮስያ ተገምጠልካዮ ዎጮ" በማለት ይገልጹታል፤ ጉልቻ ቢቀየር ወጥ አያጣፍጥም የማለት ያህል። ለዚህ ለዚህም ህወሓትን ምን አለው? ከማያውቁት መልአክ የሚያውቁት ሰይጣን ይሻላል የሚባለው እኩ አማራጭ ስታጣ ነው በማለት ይከራከራሉ። የዚህ ጽሁፍ አቅራቢ በአነጋገራቸው ሰዎች አስተያየት የዓብይ ቡድን የትግራይን ሕዝብ የለውጡ ተቋዳሽ እንዲሆን ከመጣር ይልቅ ከህወሓት ጋር እየተበሻሸቀ ህዝቡን እንደፍጥርጥርህ በማለት ከኑግ ጋር የተገኘህ ሠሊጥ አብረህ ተወቀጥ ብሎታል። እሱ ከሚያስተዳድረው ከትግራይ ሕዝብና ከመሪዎቹ፣ ከተለያዩ የፖለቲካ ድርጅቶችና ታጋዮች ይልቅ ከባዕድ ሀገር ገዥዎች ጋር መወገን መርጧል።

እርሱ ራሱ እንዳለው የኤርትራ የውጭ ጉዳይ ሚ/ር ሆኖ የመላዋ ኢትዮጵያንና በተለይ ደግሞ የትግራይን ሕዝብ ጥቅሞች በዘላቂው የሚገዱ ሥራዎች እየሠራ ነው። በዚህ ሁኔታ የትግራይ ሕዝብ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ በዓብይ ቡድንም ሆነ በመጭው የሀገሩ የኢትዮጵያ ፖለቲካ ዕምነት ሊያድርበት እንደሚጠበቅ እነኚህ አስተያየት ሰጪዎች ይጠይቃሉ። እንደ አስተያየት ሰጪዎቹ አመለካከት የትግራይ ሕዝብ በመጨረሻ ጊዜ የሚገጥሙትን ተግዳሮቶች ለመቋቋም ያለው አንድ አማራጭ ወደደም ጠላም ከህወሓት ጋርም ሆነ ከሌላ ደህንነቱን ከሚያስጠብቅለት ጋር መቆም ነው። ይህም ሁኔታ የዛሬ 40 ዓመት በፊት ትግራይን ለማስገንጠል ተንቀሳቅሶው በህዝቡ ተቃውሞ ሳይሳካላቸው የቀረ በህወሓት ውስጥ የመሸጉ ወገኖችን ተሰሚነት የሚያጠናክር ምቹ ሁኔታ መፍጠሩን ያመለክታል።